

Placering og indretning af sygeafsnit til køer	Ansvarlig	PRA
	Oprettet	07-02-2019
Projekt: 4086, Vejen til 6. laktation	Side	1 af 3

**Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne**

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se EU-Kommissionen, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

Placering og indretning af sygeafsnit til køer

Ved placering og indretning af staldafsnittet til syge køer er det vigtigt, at både at tilgode de syge køers behov og tage hensyn til de mennesker der skal arbejde med de syge køer. Her får du et overblik over de vigtigste punkter, der skal tages højde for ved placering og indretning af sygeafsnit.

Placering

Placeringen af separations- og sygeafsnittet skal være centralt i forhold til de arbejdsopgaver, der skal udføres her. Da det er et højobservationsområde bør det i mindre og mellemstore besætninger placeres, hvor man hyppigt kommer forbi. I store besætninger, er selve placeringen i den sammenhæng mindre væsentlig, da tilsyn og behandling ofte er særskilte opgaver for en eller få personer. Hvis dyrene hovedsageligt malkes i malkecentret eller i staldens malkebotter, skal staldafsnittet placeres med kort afstand til malkecentret, så det er enkelt og skånsomt at få dyrene til og fra malkning. I besætninger hvor der er eget malkesystem i sygeafsnittet, kan placeringen også ske ud fra andre betragtninger f.eks. et ønske om at isolere staldafsnittet fra de øvrige staldbygninger. Endelig kan overvejelser omkring den eksterne smittebeskyttelse også påvirke placeringen, f.eks. hvor man også ønsker udleveringsfaciliteterne placeret sammen med sygeafsnittet. Afhentningsplads for døde dyr placeres i øvrigt helt isoleret fra staldanlægget. Det skal være let og skånsomt at flytte køer til og fra sygeafsnittet. Både hvis de går selv eller skal transporteres på fx en bære. Drivgange skal være skridsikre, så korte som muligt og det bør undgås at køerne flyttes hen over foderbordet. Drivgangene bør have faste sider, så smittespredning til andre køer begrænses. Låger og inventar indrettes så håndteringsstres minimeres og således at en mand kan flytte en ko.

Indretning

Syge køers behov kan være anderledes end raske køers og det skal indretningen tage hensyn til. Køer, der lider af nogle sygdomme kan have bedst at være opstaldet i enkeltboks, mens andre syge køer kan have bedst af at være i fællesboks. Samtidig er nogle sygdomme smitsomme mens andre sygdomme ikke er. Derfor bør området opdeles i et afsnit til smitsomme og et afsnit til ikke smitsomme lidelser og begge afsnit bør kunne opdeles i fællesbokse og enkeltbokse. Det er også vigtigt, at der er meget plads til køerne, ikke kun for køernes skyld, men også så der er plads til at håndtere køerne, når de skal behandles eller tilses. Derfor skal inventaret være enkelt at bruge og fleksibelt, så det ikke bliver en tung arbejdsopgave at arbejde i fx enkeltbokse. Diverse hjælpemidler til behandlinger af syge køer skal være let tilgængelige i sygeafsnittet. Det gælder også for kløvbeskæringsboksen, som med fordel kan

placeres mellem de smitsomme køer og de ikke smitsomme køer, så der er nem adgang fra begge områder. Der skal være mulighed for at vaske støvler og hænder samt skifte støvler og tøj efter håndtering af smitsomme køer. Underlaget i sygeboksene skal være konstant være blødt, tørt og rent.

Udstyr i sygeafsnittet

Følgende udstyr er vigtigt at have i nær tilknytning til sygeafsnittet

- Mobilt malkeanlæg, vakuumudtag i enkeltboksene
- Behandlingsfacilitet/klovboks, hvor både for og bagben kan løftes. I dette afsnit skal der også være el-udtag og vandhane med slangekobling til vask af klove
- Kraftig lyskilde over 200 lux
- Sele til at løfte langliggere
- Båre til at transportere langliggere

Arbejdsplanlægning

Flytning, undersøgelse og behandling af køerne skal være nemt og oftest kunne udføres af en mand. Ellers opstår der barriere for at arbejdet bliver udført. Der skal være fokus på høj sikkerhed for medarbejderne i staldfsnittene fx med sikkerheds fanggitter mm.

Inventarløsninger

Altid sikkerheds fanggitter og "sandwichgitterlåger, så en person kan lede koen op i fanggitter. Mandehul med støvlevask ved alle ind- og udgange. Vaskebare overflader med et minimum af kroge, samlinger, hjørner mm. Inventaret ved køerne med smitsomme lidelser bør have faste skillevægge helt op i krydshøjde. Inventaret hos andre syge køer kan med fordel indrettes delvist med faste skillevægge og delvist med gitterlåger, så den syge ko både kan have social kontakt til andre køer og søge isolation ved behov for det.

Antal sygepladser

Minimumskravet er en sygeplads pr. 100 årskøer men det reelle behov kan i nogle besætninger være større. Fx skal tydeligt halte køer være opstaldet i en syge- eller aflastningsboks. For at anslå behovet i den enkelte besætning, skal man se på hvor mange sygdomstilfælde, der er pr. år og anslå hvor mange dage hver syg ko har brug for at være i sygeafsnittet. Dertil skal lægges en buffer, så der tages højde for variation i antal syge køer over tid. I mange besætninger vil behovet være mindst to sygepladser pr. 100 årskøer.

Valg af bedste indretning

Indretning skal tage hensyn til både den syge eller svage ko og smitterisiko til andre køer.

	Enkeltbokse	Fællesboks
Smit-somme	<p><i>Indrettes til køer, der kan smitte til andre køer, og som derfor skal holdes isoleret. Køerne vil have stærk almen påvirkning og fx ophørt ædelyst.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Arealkrav 14 - 16 m²/ko (Jersey og stor race) • Lukkede sider i mindst 150 cm højde. • Sikkerheds fanggitter og "sandwichgitterlåger • Fodertrug skal være op-hængt • En indgang til afsnittet • Dybstrøelse 	<p><i>Indrettes til køer, der har fx flåd fra skede, eller som har sår. Indretningen skal derfor sikre god hygiejne. Køerne vil have moderat til mild almen påvirkning.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Arealkrav 10 - 12 m²./ko (Jersey og stor race) • Lukkede sider i mindst 150 cm højde. • En separat indgang til afsnittet • Sikkerheds fanggitter og "sandwichgitterlåger • Dybstrøelse
Ikke smit-somme	<p><i>Indrettes til køer, der ikke smitter til andre, men som skal kunne være i fred. Stærk almen påvirkning og fx ophørt ædelyst</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Arealkrav 14 - 16 m²/ko (Jersey og stor race) • Lukkede sider i 120 cm højde og luft for oven mellem enkeltboksene. Lågen, der vender op til andre køer skal være lukket i ca. 3/4 af længden og 1/4 skal være gitter låge, for at tilgodese koens socialadfærd • Sikkerheds fanggitter og "sandwichgitterlåger • Dybstrøelse 	<p><i>Indrettes til køer, der har brug for aflastning men som ikke smitter til andre og ikke har isolationsbehov. Moderat til mild almen påvirkning.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Arealkrav 10 - 12 m²./ko (Jersey og stor race) • Sikkerheds fanggitter og "sandwichgitterlåger • Åbne låger og adskillelser • Dybstrøelse